ຄວາມຮູ້ພູມປັນຍາທ້ອງຖິ່ນ

ການປູກຖົ່ວຂຽວ

(ສະບັບທົດລອງ)

ຂຽນໂດຍ : ທ້າວ ສະຫວັນ ມູນທາ

ຂໍ້ມູນຈາກ : ບ້ານ ຄົກເພີ້ງ ເມືອງ ສັງທອງ   ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ

ປີ 2006

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

ຮູບ ແລະປະຫວັດຂອງຜູ້ຂຽນ

ຊື່ ທ້າວ ສະຫວັນ ນາມສະກຸນ ມູນທາ

ອາຍຸ 34 ປີ

ອາຊີບ ປະຊາຊົນ

ເຫດຜົນຂອງຜູ້ຂຽນບົດ

ເພື່ອໃຫ້ເດັກນ້ອຍສາມາດອ່ານໃຫ້ເຂົ້າໃຈ ແລະສາມາດໄປນຳໃສ່ຕົວຈິ່ງໄດ້ໃນຊີວິດປະຈຳວັນ

ປື້ມຄວາມຮູ້ພູມປັນຍາທ້ອງຖິ່ນ
"ການປູກຖົ່ວຂຽວ"

ແຕ້ມໂດຍ : ທ້າວ

ຮວບຮວມ ແລະຈັດໜ້າໂດຍ : ທ້າວ ສາລີກອນ ບຸດທະນຸວົງ

ຜູ້ຮຽບຮຽງ : ອ.ຈ. ໂພໄຊ ຈັນທະວົງສາ

ອຈ ເກດມະນີ ບັນດາສັກ

ອຈ ພິມມະນີ ສີລີພົງ

ອຈ ຄຳມະນີ ວົງພິມມະຈັນ

ອຈ ທອງຂັນ ສີລີໂພຄຳ

ເຈົ້າຂອງ : ພະແນກສຶກສານະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ແລະ ສູນອົບຮົມຮ່ວມພັດທະນາ

Pestalozzi Children's Foundation

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

ຄຳນຳ

ປຶ້ມພູມປັນຍາທ້ອງຖິ່ນຫົວນີ້ໄດ້ມາຈາກການຂຽນຂອງຊາວບ້ານ ແລະອາສາສະໝັກຊຶ່ງໄດ້ຮຽບຮຽງເບື້ອງຕົ້ນຈາກຄະນະອຳນວຍການສູນອົບຮົມຮ່ວມພັດທະນາ ແລະພະແນກສຶກສານະຄອນຫລວງວຽງຈັນ.

ປຶ້ມຫົວນ້ອຍຫົວນີ້ໄດ້ບັນຈຸເອົາເນື້ອໃນທີ່ເວົ້າເຖິງຫົວຂໍ້ໃດໜຶ່ງໂດຍມີຫລາຍກິດຈະກຳທີ່ຈະເປັນການທົດລອງເອົາຄວາມຮູ້ທ້ອງຖິ່ນເຂົ້ານຳພາ ແລະສິດສອນນັກຮຽນຊັ້ນປະຖົມໂດຍເອົາບົດທີ່ງ່າຍສອນຊັ້ນ ປໍ 1 ປໍ 2 ແລະບົດທີ່ຍາກກໍສອນຊັ້ນໃຫຍ່ຂຶ້ນໄປ.

ຄະນະຈັດທຳຄິດວ່າປຶ້ມຫົວນີ້ຄົງເປັນບ່ອນອີງອັນໜຶ່ງໃຫ້ແກ່ຄູອາຈານກໍຄືອາສາສະໝັກທີ່ຈະໄປສອນເດັກປະຖົມບໍ່ຫລາຍກໍໜ້ອຍ.

ຄະນະຈັດທຳຄິດວ່າຍັງມີຫລາຍເນື້ອໃນທີ່ຍັງບໍ່ທັນພຽງພໍ ແລະຂາດໄປ ຫວັງວ່າຄົງໄດ້ຮັບການຕິຊົມຈາກທຸກທ່ານ ພວກເຮົາພ້ອມທີ່ຈະປັບປຸງຕາມຄວາມເໝາະສົມ.

ຄະນະຈັດທຳ

ເກມ: ຖົ່ວຂຽວ

ຈຸດປະສົງ:

1. ເພື່ອໃຫ້ທຸກຄົນອອກກຳລັງກາຍ
2. ເພື່ອໃຫ້ເດັກນ້ອຍມີຄວາມສາມັກຄີ

ສະຖານທີ່: ເດີ່ນກ້ວາງ

ເວລາ: 10 ນາທີ

ຈຳນວນຜູ້ຫຼິ້ນ: 10 ຂຶ້ນໄປ

ອຸປະກອນ: ຄົນ

ວິທີການຫຼິ້ນ:

1. ໃຫ້ແຕ່ລະຄົນຢືນເປັນວົງມົນ
2. ວິທະຍາກອນອະທິບາຍ:

- ຖ້າວິທະຍາກອນບອກວ່າ: “ຖົ່ວຂຽວ” ໃຫ້ທຸກຄົນແລ່ນອ້ອມວົງມົນໄວໆ
- ຖ້າວິທະຍາກອນບອກວ່າ: “ຖົ່ວແດງ” ໃຫ້ທຸກຄົນຢຸດ
- ຖ້າວິທະຍາກອນບອກວ່າ: “ຖົ່ວເຫຼືອງ” ໃຫ້ທຸກຄົນແລ່ນແບບຊ້າໆ
- ຖ້າຜູ້ໃດຕຳໝູ່ໃຫ້ຜູ້ນັ້ນເຂົ້າມາໃນວົງ ແລະ ວິທະຍາກອນກໍຈະມີລາງວັນໃຫ້
- ສາມາດຫຼິ້ນໄດ້ຫລາຍຄັ້ງ

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

ລຳ: ຖົ່ວຂຽວ

ຫຼາຍປີຜ່ນພົ້ນ ຕະກຸນຖົ່ວມີມາ
ຊາວປະຊາທັງຫຼາຍ ຮັ່ງມີນໍດີໃຈ
ໃຜບໍ່ກຽດຄ້ານ ໃນການອອກແຮງງານ
ຕ້ອງປະສົມປະສານ ການປູກໝາກຖົ່ວ
ຢູ່ໃນທົ່ວເຂດ ເມືອງສັງທອງເຮົາ
ຫັນມາເອົາຖົ່ວ ຜະລິດເປັນສິນຄ້າ
ທຸກທົ່ວໜ້າ ປູກໄດ້ສູ່ຄົນທ່ານເອີຍ

ຄຳຖາມທ້າຍບົດ

1. ການປູກຖົ່ວຂຽວຕ້ອງໃຊ້ເວລາດົນປານໃດເຮົາຈຶ່ງເກັບກູ້ໄດ້ ?
2. ການກຽມໜານປູກຖົ່ວຂຽວປະມານຈັກມື້ເຮົາຈຶ່ງສາມາດຫວານຖົ່ວຂຽວໄດ້ ?

ບົດເລກ:

ອາຈານ ຕຸ່ນມີສ່ວນຖົ່ວຂຽວ 2 ໜານ ແຕ່ລະໜານມີຖົ່ວຂຽວ 5 ຕົ້ນໆລະ 5 ໝາກ. ລາວໄດ້ເກັບເອົາໝາກຖົ່ວຂຽວຢູ່ໜານທີ 1 ຈຳນວນ 3 ຕົ້ນ ແລະ ໜານທີ 2 ຈຳນວນ 2 ຕົ້ນ. ຖາມວ່າ: ອາຈານ ຕຸ່ນ ເກັບໝາກຖົ່ວຂຽວໄດ້ທັງໝົດຈັກໝາກ?

ຄວາມເປັນມາ (ການປູກຖົ່ວຂຽວ)

ຖົ່ວຂຽວເປັນພືດຊະນິດໜຶ່ງທີ່ເຮົາບໍ່ຮູ້ວ່າປູກມາໃນສະໄໝໃດຜ່ານມາ ແຕ່ໃນປະຈຸບັນນີ້ພໍ່ແມ່ປະຊາຊົນຊາວບ້ານຄຶກເພີງຂອງພວກເຮົາເຄີຍປູກເຄີຍຫວ່ານເຄີຍເຮັດສືບທອດຕໍ່ກັນມາແຕ່ຫລາຍຍຸກຫລາຍສະໄໝມາແລ້ວທັງເປັນອາຊີບເສີມ ແລະມີລາຍໄດ້ໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນພາຍໃນບ້ານຫຼັງຈາກທີ່ສຳເລັດການເກັບກູ້ເຂົ້າ ແລະມັນກໍເປັນຖົ່ວຊະນິດໜຶ່ງທີ່ປະຊາຊົນນຳມາປຸງແຕ່ງອາຫານຢູ່ພາຍໃນຄອບຄົວ.

ລະດູການປູກຖົ່ວຂຽວ

ລະດູການປູກຖົ່ວຂຽວມີ 2 ລະດູການຄື:

1. ລະດູຝົນ: ເລີ່ມແຕ່ເດືອນກັນຍາ ຫາ ເດືອນຕຸລາ
2. ລະດູແລ້ງ: ເລີ່ມແຕ່ເດືອນທັນວາ ຫາ ເດືອນມັງກອນ

ອຸປະກອນ

ພ້າ

ແນວພັນ

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

ສະຖານທີ່ປູກ

ເຊືອກ

ໄມ້ຄັນລຸ້ງ

ວິທີ ແລະຂັ້ນຕອນການປູກ

ຫລັງຈາກປັກດຳນາປີແລ້ວຊ່ວງເດືອນ 9 -10 ເຮົາຕ້ອງກະກຽມລົງມືຖາງປ່າຕາມຄວາມເໝາະສົມ

ເຊີ້ງ:ການປູກຖົ່ວຂຽວ

ເອີຍໝູ່ເອີຍໝູ່ ຮີບພາກັນມາ
ພາກັນສ້າງສາ ມາປູກຖົ່ວຂຽວ
ປູກເປັນໜຶ່ງດຽວ ກໍໄດ້ກິນໂລດ
ຄຸນປະໂຫຍດ ຕະກຸນຖົ່ວມີມາ
ພວກຊາວປະຊາ ຂະຫຍັນຂັນສູ້
ໃຫ້ທຸກຄົນຮູ້ ເປັນອາຊີບເສີມ
ພ້ອມກັນດຳເນີນ ຫລາຍຍຸກສະໄໝ
ໃຜກໍອາໄສ ຖົ່ວຂຽວດີແທ້

ເພງ:ຖົ່ວຂຽວ

Yປູກຖົ່ວງາມ ຄືປູກຖົ່ວຂຽວ
ປູກບິດດຽວ ກໍໄດ້ກິນເລີຍ
ພວກເຮົາ ຢ່າມົວເມີຍເສີຍ (ຊ້ຳ)
ມາຊ່ວຍກັນເລີຍ ອອກແຮງງານນຳກັນ
Yປະສົມປະສານ ກັນພູມປັນຍາທ້ອງຖິ່ນ
ທຸກທົ່ວແດນດິນ ບໍ່ອຶດເຂົ້າອຶດປາ
ບໍ່ມີບັນຫາ ເສດຖະກິດບ້ານນາ
ຢູ່ຄູ່ກັນມາ ກັບບ້ານເຮົາແທ້ນໍ

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

ຫຼັກການທີ່ສຳຄັນ

ຕ້ອງເລືອກແນວປູກທີ່ດີ ແລະ ຫາເນື້ອທີ່ບ່ອນທີ່ເໝາະສົມ ຜົນຜະລິດຈິ່ງຈະໄດ້ຮັບຜົນດີ.

ຄຸນປະໂຫຍດ

- ໃຊ້ໃນການປຸງແຕ່ງອາຫານ
- ສ້າງລາຍໄດ້ໃຫ້ແກ່ຄອບຄົວ

ກາບ: ຖົ່ວງາມ

ຖົ່ວຊຽວນີ້	ມີດີຫລາຍຢ່າງ
ໃຜກໍຊ່າງ	ເຮັດໄດ້ສະບາຍ
ເອົາໄປຂາຍ	ຕາມຫ້ອງຕະຫລາດ
ບໍ່ໄດ້ຂາດ	ເປັນອາຊີບເສີມ
ການລິເລີ່ມ	ຂອງທ້າວຄຳພົ້ວ
ຕະກຸນຖົ່ວ	ມີຫຼຸກຂົງເຂດ
ແຕ່ປະເພດ	ຕະກຸນງາມໆ
ມີຢູ່ຕາມ	ເມືອງສັງທອງເຮົາ

ຕ້ອງເບັ່ງເຊືອກຕາມໜ້າດິນໃຫ້ເປັນແຖວຊື່

ໃຊ້ໄມ້ແຫຼມ ຫຼື ໄມ້ຄັນລຸ້ງສັກຕາມແລວຂອງເຊືອກທີ່ເບັ່ງໄວ້ ໃຫ້ເປັນຂຸມເລິກປະມານ 2 ຂໍ້ມື ແລະຫ່າງກັນປະມານ 25 ຫາ 30 ຊັງຕີແມັດ

ແລ້ວເຮົາກໍນຳແກ່ນຖົ່ວມາປ່ອນລົງໃສ່ຂຸມ 2 – 3 ແກ່ນຕໍ່ຂຸມ

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

ຈາກນັ້ນກໍອັດຂຸມໄວ້ເພື່ອປ້ອງກັນບໍ່ໃຫ້ແມງໄມ້ ແລະສັດຂ້ວດກິນ

ຫລັງຈາກນັ້ນປະມານ 1 ເດືອນ ຫາ 2 ເດືອນຖົ່ວກໍກາຍເປັນໝາກຖົ່ວ.

ຕໍ່ມາອີກ 1 ເດືອນຖົ່ວກໍແກ່ເປັນໜ່ວຍດຳແລ້ວກໍເກັບ ຫຼື ກ່ຽວເອົາມາຕີກໍສຳເລັດ, ເອົາເປືອກອອກຍັງເຫຼືອແຕ່ແກ່ນ

<u>**ວິທີບົວລະບັດຮັກສາ**</u>

ເຮົາຕ້ອງລ້ອມຮົ້ວໃຫ້ແໜ້ນດີເພື່ອບໍ່ໃຫ້ສັດເຂົ້າມາທຳລາຍ

ຫຼັງຈາກເບ້ຍອ່ອນແຕກອອກມມາແລ້ວໃຫ້ສີດຢາໃສ່ເພື່ອກັນບໍ່ໃຫ້ບົ້ງ ຫຼື ແມງໄມ້ມາກັດ.

ຫຼັງຈາກນັ້ນກໍນຳເອົາຝຸ່ນມາໃສ່ເພື່ອໃຫ້ໝາກ ແລະແກ່ນຂອງມັນງອກງາມດີ.

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com